

Tribale Kunst en Cultuur

jaargang 1 - nummer 4 - december 2013

Een abonnement op

het tijdschrift "Tribale Kunst en Cultuur" is gekoppeld aan het lidmaatschap van de Werkgroep "Tribale Kunst en Cultuur". In dit tijdschrift worden artikelen toegelaten, die zijn geschreven vanuit verschillende invalshoeken. Daarin vormen de tribale culturen en de etnografische kunst steeds een substantieel bestanddeel. De artikelen in dit blad zijn afkomstig van onze leden en van leden van een zustervereniging. Kopij is welkom!

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen.

Een jaarabonnement/lidmaatschap kost binnen Nederland € 35,- per jaar. (partners samen € 50,-). Hiervoor ontvang je 4 nummers van het tijdschrift per jaar (maart – juni – september en december). Abonnee/-lid kun je worden door je in te schrijven via 'Inschrijfformulier A' op onze website < www.tribalekunstencultuur.org >. Leden kunnen de meest recente edities van dit tijdschrift ook in digitale vorm te lezen via de 'besloten pagina' van onze website. Ook niet-leden kunnen een (oudere) editie digitaal inzien op het openbare deel van de site.

Losse verkoopprijs per nummer € 8,- (bij verzending : plus € 2,50).

D.m.v. inschrijving via het 'Inschrijfformulier B' op de website kan eenmalig een gratis proefnummer aangevraagd worden.

Contact via het contactformulier op de website of telefonisch via nummer 055-3558595.

Voor mededelingen en korte stukjes verwijzen we graag naar onze nieuwsbrief 'Footprints'.

..... Bij de foto op het voorblad

De foto's op het voor- en achterblad tonen een object uit de verzamelingen van 2 van onze leden. Elk verzamelend lid krijgt bij toerbeurt de gelegenheid om een voorwerp uit zijn verzameling op deze manier te exposeren. Een object waar hij/zij om welke reden dan ook een bijzondere band mee heeft. Over de reden daarvan wordt hieronder verteld. Voor het voorblad van deze editie is het woord aan : **Willem Haaxman**

Dit masker heb ik verzameld in het dorp Apangai, ongeveer 10 km ten noorden van Maprik. Apangai ligt in het Noord-Oosten van Papua New Guinea, tussen het Prins Alexander kustgebergte en de Sepik rivier. De mensen die hier wonen heten de Abelam. Apangai ligt in de heuvels op een hoogte van 600 meter. Het is er groen. Oerwoud met geweldig hoge bomen wordt er afgewisseld door tuinen van de bevolking. De weg slingert zich daar tussendoor met prachtige vergezichten.

We vroegen een oude baas of hij nog wat te koop had. "Ja", zei hij en hij verdween heuvel af in het struikgewas. Met oude baas of oud mannetje kun je je overigens aardig vergissen. Zo'n oude man zou zomaar ook een "Big Man" kunnen zijn. Oude mensen zijn niet alleen oud maar hebben ook veel ervaring, waar je terdege rekening mee moet houden. Als je een Big Man bent bij de Abelam is dat niet vanwege de grootte van je bezit, maar vanwege je vrijgevigheid. Daarbij gaat het dan om het aantal varkens of Yams dat je ooit hebt weggegeven. Ook wordt het belangrijk gevonden dat je goed je woordje kunt doen in het openbaar. Vroeger kon je ook nog met het verzamelen van schedels 'punten' behalen.

De man kwam terug met twee Yam-maskers en een achterhoofdversiering, gevlochten van Lygodium (een soort klimplant). Ik dacht "die kunnen zó in mijn verzameling". Het hier getoonde masker is mooi gevlochten, goed van kleur en met een wilde uitstraling én een baard. Een Yam-masker met baard zie je niet zo vaak. De baard bestaat uit ritsen van gevlochten ringen.

Yam en het gebruik van deze maskers verdient enige uitleg :

De Abelam zijn bekwame tuiniers, ze kweken Yam knollen, die samen met Taro knollen, bananen en zoete aardappelen hun basisvoedsel vormen. Daarnaast kweken de mannen speciaal nog enkele zeer grote Yams, die wel 2 tot 3 meter groot kunnen worden. De kunst is om een zo groot mogelijke Yam te kweken, waartoe natuurlijk ook magie gebruikt wordt. Voor de vrouwen is het taboe om in dat deel van de tuin te komen waar de grote Yams groeien.

Het oogstfeest vindt plaats vóór het mannenhuis. De 'kleine' Yams worden op hopen opgestapeld en weggegeven aan iemand van een andere clan in het dorp (de ruilpartner). Je eet dus niet je eigen Yams. De grote Yams worden rondgedragen en de heel grote worden horizontaal opgehangen tentoongesteld. Die grootste Yams worden 'als mensen aangekleed' met deze maskers, die kalkwit, roetzwart en in de 'aardetinten' okergeel en rood gekleurd zijn. Daarbij worden ze ook nog versierd met schelpsieraden, veren en vruchten. Bij het Yam feest worden ook nog wel andere maskers gebruikt, zoals Babahelmmaskers, die ook gevlochten zijn, en houten maskers welke meestal samen met een achterhoofdversiering gedragen worden.

Willem Haaxman